

Michał i Kazimierz Maria Osińscy

Osińscy to jeden z zacniejszych i wielce zasłużonych rodów przemyskich przełomu XIX i XX wieku. Senior rodu, Michał Osiński był wiceprezesem Stowarzyszenia Rękodzielników „Gwiazda”, dyrektorem Kasy Zaliczkowej dla rzemieślników i rolników, a jednocześnie zastępcą naczelnika Towarzystwa Straży Pożarnej w Przemysłu. Za nadzwyczajne zasługi położone w rozwój straży, z którą związany był przez okres 35 lat, został mianowany w 1907 roku jej honorowym członkiem.

Najbardziej znaną postacią z rodu Osińskich jest Kazimierz Maria, syn Michała i Natalii z Matzów, urodzony 10 grudnia 1883 roku. Był drugim dzieckiem spośród piętnaściorga rodzeństwa (miał jedenastu braci i trzy siostry). Studia ukończył na Politechnice Lwowskiej, ale studiował także archeologię, etnografię, filozofię i literaturę polską. Przez całe swoje dorosłe życie ogarnięty był pasją gromadzenia różnego rodzaju pamiątek z przeszłości. Jej to podporządkował posiadane zasoby pieniężne, zdolności organizacyjne i swoją wiedzę. W tych poczynaniach sekundował mu dzielnie jego starszy brat Tadeusz.

Na początku 1909 roku zawiązał się Komitet Organizacyjny dla założenia w Przemysłu Towarzystwa Przyjaciół w Nauk. Weszli do niego, oprócz Feliksa Przyjemskiego, Teofila Klinga, Kazimierza Żurawskiego, Józefa i Władysława Waligórskich, również bracia Osińscy. Ostatecznie Towarzystwo zostało powołane do życia 14 lutego 1909 roku. Głównym jego celem, oprócz stworzenia w Przemysłu ośrodka naukowego

prowadzącego różnorodne badania, było gromadzenie zabytków przeszłości, zarówno muzealnych jak i archiwalnych. Jedną z pierwszych agend powołanych do działania przy TPN było Muzeum, którego pierwszym kustoszem został Kazimierz Osiński. W zbiorach muzealnych znalazły się m.in. eksponaty z dziedziny archeologii, etnografii, sztuki, numizmatyki i geologii. Po raz pierwszy Muzeum zaprezentowało swoje zbiory publiczności 10 kwietnia 1910 roku w lokalu TPN przy ul. Grodzkiej 6, podczas uroczystości inauguracyjnej działalności Towarzystwa. Ich podstawową część stanowiły kolekcje prywatne braci Osińskich, wzbogacone darami wielu mieszkańców Przemysła, Lwowa i okolicznych miejscowości. Przy Muzeum powołano w 1911 roku, jako jedną z pierwszych w Polsce, Stację Archeologiczną, której kierownikiem został niestrudzony orędownik ochrony zabytków – kustosz Muzeum – Kazimierz Maria Osiński.

ski. Wybuch I wojny światowej przerwał działalność wszystkich agend TPN, w tym i Muzeum. Większość zbiorów spakowano do skrzyń i przechowywano u zaufanych osób. Czuwał nad nimi cały czas kustosz Osiński, przez okres oblężenia twierdzy przebywający w Przemyślu.

Od 1921 roku Muzeum TPN, po przystąpieniu do Związku Muzeów Historyczno-Artystycznych w Poznaniu, zmieniło nazwę na Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej. Ziściło się marzenie Kazimierza Osińskiego z lat szkolnych, kiedy to podczas jednej z wycieczek do Krakowa, tak się zafascynował zbiorami tamtejszego Muzeum Narodowego, że przysiągł sobie na sukmanę Kościuszki, iż podobne muzeum założy w Przemyślu.

Oprócz muzeum zajmował się Osiński wieloma innymi sprawami, działał w różnych instytucjach społecznych i kulturalno-naukowych. Wiele czasu poświęcał pracy naukowej, dużo publikował, m.in. na łamach „Rocznika Przemyskiego”, „Wiadomości Numizmatyczno-Archeologicznych”, czy kwartalnika etnograficznego „Lud”.

Po drugiej wojnie powrócił do Przemyśla, do swojego dziecka, muzeum przemyskiego, gdzie pełnił funkcję dyrektora. 20 października 1950 roku został aresztowany przez służby bezpieczeństwa. Po wyjściu z więzienia do Muzeum już nie wrócił. Zmarł 4 lutego 1956 roku i spoczywa na Cmentarzu Głównym.